

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091 Majorstuen
0301 Oslo

Saksbeh./tlf.nr.: Lars Olav Askheim/Saksbtlf
Deres ref./Deres dato: 201842903-15/09.08.2019
Vår ref: 19/01045-2
Vår dato: 07.11.2019

Høring av forslag til forskriftsbestemmelser om selskapsmessig og funksjonelt skille, samt markedsføring og kommunikasjon

Vi viser til NVEs brev datert 9. august med forslag til endringer i energilovforskriften.

1 Generelt

Vi vil innledningsvis påpeke at organiseringen av Statnett-konsernet skiller seg på flere måter fra det vanlige i Norge for nettselskaper som inngår i et konsern:

- Det inngår ikke kraftproduksjon i konsernet
- Det er ikke noe eget holdingselskap; mesteparten av virksomheten er i konsernspissen Statnett SF
- Det er tre datterselskaper i konsernet som driver nettvirksomhet i tillegg til Statnett SF (NordLink Norge AS, Elhub AS og Statnett Transport AS)
- Opprettelsen av datterselskaper utenfor nettvirksomheten er begrunnet i Statnetts nettvirksomhet (vi har ett slikt selskap i dag: Statnett Forsikring AS, begrunnet med reduksjon av forsikringskostnader)

Følgelig er ikke behovet for regulering det samme, og den konkrete utformingen av reguleringen bør ikke ha utilsiktede konsekvenser.

Som det fremgår av høringsnotatet, knytter forslagene seg tett til endringene i energiloven §§ 4-6 (selskapsmessig skille) og 4-7 (funksjonelt skille) som trer i kraft 1.1.2021. Vi vil søke om dispensasjon ift. begge bestemmelser for vår relasjon (eierskap, personsammenfall i ledelsen) til Statnett Forsikring AS.

2 Kort om eksisterende datterselskaper

Statnett Forsikring AS driver forsikringsvirksomhet. Selskapet er etablert for å redusere Statnetts forsikringskostnader, og Statnett er eneste kunde.

NordLink Norge AS som eier den norske delen av NordLink-kabelen til Tyskland, driver nettvirksomhet og har egen inntektsramme. Det omfattes derfor direkte av energiloven §§ 4-6 og 4-7.

Elhub AS selskapet driver ikke tradisjonell nettvirksomhet, men utfører et myndighetspålagt oppdrag på monopol-basis, i tilknytning til Statnetts avregningskonsesjon. Det får egen inntektsramme, og brukerne blir belastet gebyr. Vi mener derfor at selskapet driver nettvirksomhet.

Statnett Transport AS forestår den myndighetspålagte tungtransportberedskapen for kraftsektoren, jfr. kraftberedskapsforskriften § 4-6, og er dermed etter vår vurdering også et nettselskap. Selskapet har ikke egen inntektsramme, men vederlaget som Statnett SF belastes for tungtransportberedskapen, inngår i Statnetts inntektsramme. – Statnett har innledet en prosess som vurderer omorganisering av eierskapet til virksomheten til Statnett Transport.

Vi vil søke avklart med myndighetene om det er nødvendig å søke dispensasjon etter energiloven §§ 4-6 og 4-7 for de tre siste selskapene i tillegg til Statnett Forsikring AS.

Utviklingen fremover kan medføre at vi vil ønske å opprette nye datterselskaper for å drive virksomhet som ikke er nettvirksomhet, men som støtter opp om nettvirksomheten. Vi vil da søke om dispensasjon for eierskap og styresammensetning. Det kan også unntaksvis være hensiktsmessig å etablere nye datterselskaper innenfor nettvirksomheten.

3 De enkelte endringsforslagene

i. Presisering og utvidelse av nøytralitetsplikt for nettselskaper – endring av § 4-4 litra e

Vi ser en fordel i å tydeliggjøre hva som ligger i å opptre nøytralt og ikke-diskriminerende. Hvis nettselskapene skal kunne utføre flere oppgaver, er det behov for å tydeliggjøre at informasjonen som tilfaller dem ikke skal gi selskapene en særlig fordel.

ii. Samarbeid om felles driftssentral for nettselskaper og produksjonsselskaper – ny § 4-11

Dette er en uaktuell problemstilling for vår egen virksomhet.

I arbeidsnotat fra Samarbeidsforum TSO/DSO, oversendt NVE april 2018, peker vi på at det kan være rasjonelt for videre utvikling og drift av kraftsystemet å finne løsninger som gjør det mulig for andre enn Statnett å forestå systemdriftoppgaver. En viktig forutsetning for dette vil være nøytralitet i utøvelsen av disse oppgavene. Statnett støtter derfor NVEs forslag til klarere regler for hvordan informasjon og tilganger skal behandles i tilfeller hvor selskapene samarbeider om felles driftssentraler.

iii. Salg av egen kapasitet – ny § 4-12

Det er åpenbart hensiktsmessig at regelverket åpner for salg i en viss utstrekning, spørsmålet er hvor langt man skal gå. Man åpner nå for salg i fire sammenhenger: Overskuddskapasitet, fiberkapasitet, beredskapssituasjoner og driftssentraltjenester – det siste er uaktuelt for Statnett.

Når det gjelder overskuddskapasitet, tillater man salg i "et begrenset omfang", og under den generelle forutsetningen at man ikke har eller etablerer kapasitet med formål om salg. Grensedragningen her ikke presis, men det er vanskelig å se hvordan det skal kunne gjøres noe særlig mer presis.

Med hensyn til fiber, har man for det første forbud mot investering med salgsformål. Det er uproblematisk for oss – våre investeringer i fiberkapasitet utløses av våre egne behov. For det

annet skal salg av fiberkapasitet skje i engros markedet, og ikke direkte til sluttbrukere. Også dette er uproblematisk for vår del. Fiberinvesteringene gir en del overskuddskapasitet (vi trenger som regel kun noen få fiberpar), som vi selger til offentlige eller kommersielle aktører. I høringsnotatet sies det videre at salg av enerett til all tilgjengelig fiberkapasitet er forbudt. Dette hører hjemme i forskriftsteksten. For det tredje skal salg av fiberkapasitet skje til like og ikke-diskriminerende vilkår. På prinsipielt nivå er dette ukontroversielt, men hva det vil si konkret, er neppe alltid så lett å fastlegge.

Den foreslåtte reguleringen av beredskap og beredskapssituasjoner er mer problematisk. Her sies det for det første at et nettselskap ikke kan ha beredskapskapasitet med formål å bistå andre. Under kraftberedskapsforskriften § 4-6 er imidlertid Statnett pålagt å ha en nasjonal tungtransportberedskap, og kan belaste deler av utgiftene i denne forbindelse over transmisjonsnetttariffen. Paragraf 4-12 bør derfor gis en tilleggstekst som viser til kraftberedskapsforskriften § 4-6 og som sier at denne gjelder uforandret. For det annet begrenses et nettselskaps adgang til å bistå andre nettselskaper og andre selskaper/enheter generelt til ekstraordinære beredskapssituasjoner hvor det er et akutt behov for assistanse. Hvis så ikke er tilfelle, må den som er rammet, håndtere situasjonen selv eller leie inn de ressurser som måtte være tilgjengelige hos andre aktører. Selv om det ikke gjelder krisesituasjoner, fremstår det ikke som klart samfunnsmessig rasjonelt at hvert nettselskap tvinges til å velge mellom å satse på at kommersielle aktører vil være tilgjengelige til akseptable priser eller sørge for egen tilleggskapasitet.

I tillegg til de fire foreslåtte unntakene er det et par situasjoner til som bør omfattes av unntak. For det første bør det være et generelt unntak som tillater salg av kapasitet mellom nettselskaper i samme konsern uten begrensninger. Behovet her illustreres av vårt datterselskap NordLink Norge AS som eier den norske delen av NordLink-forbindelsen til Tyskland. Selskapet har ikke egne ansatte, og anleggskonsesjonen er tildelt Statnett. Både for bygge- og driftsfasen er det inngått avtaler mellom NordLink Norge og Statnett om at Statnett skal forestå oppgaver for selskapet og stille personalressurser til disposisjon.

Statnett SF har for det annet inngått avtaler med sine datterselskaper om salg av administrative fellestjenester. Prinsipielt er dette salg av kapasitet, men vi antar at dette fortsatt vil være tillatt uten at dette er uttrykkelig dekket av unntakene i § 4-12, jfr. det som sies i høringsnotatet pkt. 2.1.7 om ledelsen i nettselskaper (med våre understrekninger):

Morselskap som bare driver overordnet eierstyring og administrative fellestjenester anses ikke å drive med annen virksomhet.

Hvis denne forståelsen ikke er korrekt, bør ordlyden i § 4-12 endres, slik at Statnett kan levere slike administrative fellestjenester uten å måtte søke om dispensasjon.

iv. Ledelsen i nettselskap – ny § 4-13

Vi har ingen kommentarer til forslaget om å etablere forbud mot personsammenfall i ledelsen i nettselskap og ledelsen i holdingselskap eller kontrollerende eier. Slik forslaget til bestemmelsen er utformet, innebærer den imidlertid et forbud mot personsammenfall i ledelsen av Statnett og våre tre datterselskaper med nettvirksomhet (NordLink Norge AS, Elhub AS og Statnett Transport AS).

Dette er neppe tilsiktet, og vi viser vi til den påtenkte avklaringen om fritak fra energiloven § 4-7 for tilsvarende spørsmål under den bestemmelsen, jfr. pkt. 2 ovenfor.

I bestemmelsen foreslås det videre å definere uttrykket person med ledende stilling, som er sentralt i bestemmelsen. Dette er fornuftig. Det fremgår av høringsnotatet at uttrykket skal ha samme innhold som "personer i ledelsen" i energiloven § 4-7. Vi ser det imidlertid som en fordel at man har samme uttrykk i begge bestemmelser. Når det gjelder den foreslåtte definisjonen "styreleder, styremedlem, daglig leder, ansatte med reell beslutningsmyndighet", sier de tre første elementene seg selv. Det fjerde elementet bør også med.

v. Nye bestemmelser om markedsføring og kommunikasjon – ny § 4-14

Her foreslås det innført et krav om nettselskap og andre foretak i et konsern skal skille seg klart fra hverandre. Vi har ingen innsigelser mot dette og slutter oss til bestemmelsens fjerde ledd hvor det fremgår at man skal vektlegge mulig forvekslingsfare og mulig utnyttelse av anseelse. Vi bemerker videre at våre datterselskaper enten ikke har noen rolle ift. forbrukermarkedet (Statnett Forsikring AS, Statnett Transport AS, NordLink Norge AS) eller har et svært distinkt navn og logo (Elhub AS).

vi. Fastsettelse av at reglene bare gjelder nettselskaper med inntektsramme – ny § 4-15

Det er fornuftig at dette fremgår direkte av regelverket og ikke bare en uttalelse i lovforarbeidene.

vii. Innføring av overtredelsesgebyr – endring av § 9-7

Tanken her er pålegg og tvangsmulkt ikke er tilstrekkelig som sanksjonsmiddel, og at et overtredelsesgebyr gir økt prevensjon ved at det kan relateres til antatt økonomisk vinning. Vi har ingen innsigelser mot dette.

Med vennlig hilsen

STATNETT SF

Knut Hundhammer
CFO og konserndirektør Konsern og samfunn